ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Lachmanna a soudců Mgr. Jana Ferfeckého a Mgr. Aleše Sabola ve věci

žalobkyně: **M. H.**, státní příslušnost [stát]
bytem [adresa]

zastoupena advokátem Mgr. Leonidem Kushnarenkem
sídlem Politických vězňů 1272/21, Praha 1

proti
žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**
sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 19. 4. 2018, č. j. MV-27506-4/SO-2018

takto:

I. Rozhodnutí žalované ze dne 19. 4. 2018, č. j. MV-27506-4/SO-2018, **se zrušuje** a věc se **vrací** žalované k dalšímu řízení.

II. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 15 342 Kč, a to do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobkyně Mgr. Leonida Kushnarenka, advokáta.

Odůvodnění:
I. Vymezení věci

1. Žalobkyně se podanou žalobou domáhala zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalované (dále jen „**napadené rozhodnutí**“), kterým žalovaná zamítla její odvolání a potvrdila rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „**správní orgán I. stupně**“) ze dne 10. 1. 2018, č. j. OAM-5138-23/PP-2016 (dále jen „**prvostupňové rozhodnutí**“). Prvostupňovým rozhodnutím bylo rozhodnuto o tom, že se podle § 87e odst. 1 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

republiky a o změně některých zákonů, ve znění rozhodném pro projednávanou věc (dále jen „**zákon o pobytu cizinců**“) zamítá žádost žalobkyně o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie podaná podle § 87b uvedeného zákona.

II. Průběh správního řízení a napadené rozhodnutí žalované

2. Žalobkyně podala dne 11. 4. 2016 žádost o výše uvedené pobytové oprávnění, k níž mj. přiložila oddací list ze dne 4. 4. 2016, podle kterého uzavřela dne 1. 4. 2016 manželství s panem P. P., státním občanem České republiky. Správní orgán I. stupně ve věci dne 25. 5. 2017 provedl oddělený výslech žalobkyně i jejího manžela, požádal také cizineckou policii o provedení pobytového šetření v místě uváděného bydliště manželů a vycházel i z dalších podkladů, přičemž dospěl k závěru, že předmětné manželství bylo uzavřeno účelově. Správní orgán I. stupně zejména poukázal na rozpory mezi výpověďmi žalobkyně a jejího manžela, neúspěšná pobytová šetření či pobytovou historii žalobkyně.

3. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně odvolání, které žalovaná zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila. Ztotožnila se totiž se závěrem správního orgánu I. stupně o obcházení zákona uzavřením manželství s panem P. Podle žalované byl skutkový stav zjištěn v souladu s § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění rozhodném pro projednávanou věc (dále jen „**správní řád**“), přičemž závěry z něj učiněné byly přezkoumatelně odůvodněny. Tyto závěry jsou podle žalované v souladu s českou i unijní právní úpravou. Žalovaná poukázala na pobytovou historii žalobkyně (opakované snahy o získání pobytového oprávnění v České republice v letech 2014 a 2015, jež skončily zamítnutím žádostí; v roce 2016 pak přicestování pouhé dva měsíce před svatbou), bezvýsledné pobytové kontroly, skutečnost, že v žádosti o vízum za účelem strpění ze dne 12. 2. 2015 žalobkyně tvrdila, že má 2 roky trvající vztah s panem J. Ch. (přestože tvrdila, že se současným manželem má vztah od roku 2011), a hlavně na výpovědi žalobkyně a jejího manžela. Podle žalované se sice manželé v některých otázkách shodovali, nicméně jejich výpovědi se lišily v otázkách, které mohou svědčit o společném manželském soužití, resp. o motivaci k uzavření manželství. Žalovaná také poukázala na to, že svatba neproběhla zcela tradičně, a že manžel navíc v této souvislosti zdůrazňoval snadno zapamatovatelné datum svatby („*na apríla*“), přičemž si přes známost 6 let ihned nevzpomněl na příjmení žalobkyně. Z odpovědí sice vyplynulo, že se manželé skutečně znají, nicméně se např. neshodli na tom, jak pan P. tráví čas se svou dcerou; manželé se neshodli ani na tom, co měli předchozí den k večeři a kdo ji připravoval apod. Podle žalované svědčí rozpory ve výpovědích o snaze zkreslit zjišťované skutečnosti tak, aby působily dojmem, že manželství nebylo uzavřeno účelově.

4. K dalším námitkám žalobkyně pak žalovaná uvedla, že neshledala porušení žádné ze zásad činnosti správních orgánů; konkrétně pak uvedla, že žalobkyni nikdo nebránil navrhovat důkazy, byla řádně vyrozuměna o možnosti seznámit se s podklady a vyjádřit se k nim. Jediné pochybení žalovaná zjistila v tom, že žalobkyně nebyla vyrozuměna o výslechu jejího manžela. Toto pochybení však podle žalované nemá vliv na správnost ani zákonnost prvostupňového rozhodnutí, neboť tuto skutečnost žalobkyně v odvolání ani nenamítala a na výpověď svého manžela sama odkazuje, přičemž výslechy se uskutečnily ve stejný den. Žalovaná dále žalobkyni přisvědčila, pokud jde o nedodržení lhůt k vydání rozhodnutí, ty jsou však pouze pořádkové a jejich nedodržení nemá za následek nezákonné rozhodnutí. Závěrem pak ještě žalovaná korigovala vymezení účastníků řízení provedené správním orgánem I. stupně, když dovodila, že manžel žalobkyně byl

považován nesprávně za vedlejšího účastníka řízení, neboť účastníkem řízení měla být pouze žalobkyně; toto pochybení však podle žalované nemá žádný vliv na zákonnost prvostupňového rozhodnutí.

III. Obsah žaloby

/vč. jejího doplnění/

5. Předně žalobkyně namítala, že správní orgán I. stupně nezjistil skutečný stav věci, naopak vycházel především z výpovědí účastníků a přespříliš lpěl na jednotlivých rozporech, které v nich našel. Podle žalobkyně některé rozdílné odpovědi na položené otázky nepotvrzují, že se o účelové manželství jedná. Naopak, pokud se manželé na výslech nijak speciálně nepřipravují (protože nemají důvod), může se stát, že manželovi najednou vypadne z hlavy komplikované příjmení jeho manželky. Na základě toho však nelze usoudit, že by její příjmení neznal nebo si na něj nemohl vzpomenout. Je pouze osobní záležitostí těchto lidí, zda spolu tráví volný čas, zda jsou si věrni, zda mají blízký vztah k rodině toho druhého. Pokud spolu tito lidé vytvoří trvalý svazek, který navzdory všemu funguje, a jsou v něm spokojeni, není možné napadat manželství jako účelově uzavřené. Žalobkyně se přitom s manželem v základních obrysech vždy, i přes dílčí nesrovnalosti, shodla v odpovědích na většinu otázek, přičemž zjištěné rozpory lze vysvětlit. Dále připustila, že má opravdu za sebou historii různých pobytových žádostí. S manželem jsou však partneři již od roku 2011, jak shodně uvedli, a je pochopitelné, že na území České republiky s ním chtěla pobývat. Žalobkyně dále zdůraznila, že ona i její manžel shodně uvedli, jak se seznámili, kdy měli svatbu a jak proběhla, kde každý z nich pracuje, kde bydlí dcera pana P. a jaká je, že mají doma květiny a zalévá je žalobkyně, že používají stejnou zubní pastu, použité oblečení odkládají do koupelny na podlahu, shodli se v tom, jaké mají koníčky, v jakém oblečení předešlé noci spali atd. Nebylo zohledněno, že oba manželé chodí do práce a domů se vracejí až večer a mohou tak každý některé aspekty jejich domácnosti upozadit, kdy jeden si např. neuvědomí, jakou barvu má odpadkový koš, protože je přes něj věčně přehozený pytel na odpadky, a druhý si např. splete víkendové dny s těmi bezprostředně navazujícími.

6. Podle žalobkyně je zřejmé, že správní orgány neprokázaly žádný z rozhodných faktorů pojmu „účelový sňatek“. K tomu uvedla, že směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států pojem účelový sňatek nedefinuje. Tento pojem se objevuje rovněž v čl. 16 Směrnice Rady 2003/86/ES ze dne 22. září 2003 o právu na sloučení rodiny, ovšem ani zde vyčerpávající definici nenalezneme. Vodítkem tak může být Rezoluce Rady ze dne 04. 12. 1997 o opatřeních, která je třeba přijmout pro potírání účelových sňatků. Ta definuje účelový sňatek jako sňatek uzavřený mezi občanem členského státu nebo občanem třetí země legálně usazeným ve členském státě a občanem třetí země pouze za účelem obejití pravidel vstupu a pobytu občanů třetí země a získání povolení nebo oprávnění k pobytu pro občana třetí země. Žalobkyně současně poukázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 11. 2013, č. j. 2 As 59/2013 - 33, a v něm uvedené faktory, z nichž lze usuzovat na účelovost sňatku.

7. Další námitky se pak týkaly tvrzených procesních pochybení správního orgánu I. stupně. V tomto směru žalobkyně namítala nepřiměřenou délku řízení (žádost podala dne 11. 04. 2016, rozhodnutí však bylo vydáno až dne 10. 01. 2018), která se zcela vymyká zásadám správního řízení, přičemž tato délka řízení mohla ovlivnit výpovědi žalobkyně a jejího manžela vzhledem k tomu, že manželství bylo uzavřeno již dne 01. 04. 2016, ale výslechy

se konaly dne 25. 05. 2017, tedy více než rok poté, co bylo na návrh žalobkyně zahájeno řízení o její žádosti o vydání povolení k přechodnému pobytu.

8. Další procesní pochybení žalobkyně shledávala ve skutečnosti, že v rámci řízení o žádosti žalobkyně bylo s jejím manželem jednáno jako s vedlejším účastníkem řízení. Jako účastník řízení měl přitom manžel žalobkyně přístup ke spisovému materiálu, ke kterému by se jako svědek pravděpodobně nedostal. Přiznána mu byla práva a povinnosti, která by mu tedy při zachování správného procesního postupu nenáležela, a tomu odpovídalo i poučení, kterému se mu dostalo.

9. Žalobkyně rovněž namítla, že jí o výslechu jejího manžela správní orgán I. stupně nevyrozuměl. Na výtku žalované, dle které žalobkyně sama na výpověď manžela odkazuje, a proto není rozhodné, zda byla o konání jeho výslechu sama vyrozuměna, žalobkyně uvádí, že především odkazuje na výpovědi a rozpory v nich a snaží se vyvrátit tezi, že by uvedené rozdíly byly tak enormního významu, že by zakládaly důvod pro zamítnutí podané žádosti žalobkyně.

10. Žalobkyně zdůraznila, že pochybení v procesním postupu správního orgánu I. stupně bylo více, přesto žalovaná prvostupňové rozhodnutí potvrdila. Z výše uvedeného vyplývá, že správní orgán v daném případě rezignoval na zásady činnosti správních orgánů; zejména došlo k porušení § 6 odst. 1 správního řádu, ale i § 4 odst. 4 správního řádu, podle kterého správní orgán umožní dotčeným osobám uplatňovat jejich práva a oprávněné zájmy. V neposlední řadě je to také zásada materiální pravdy obsažená v § 3 správního řádu, kdy nevyplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2. Správní orgán I. stupně provedl pouze dva úkony – výslech účastníků řízení a pobytovou kontrolu. Na adrese hlášeného pobytu žadatelky byly vykonány tři pobytové kontroly, všechny bez konkrétního výsledku, přičemž všechny byly konány ve všední den v hodinách, kdy lidé běžně nejsou doma a pracují, popř. páteční večer bývá často vyplněn kulturní aktivitou mimo domov. Jediným zjištěním hlídky byla existence domovního zvonku popsaného jmény žadatelky i jejího manžela. Sousedé dotázáni nebyli. Není proto důkazu o tom, že by žadatelka s manželem nevedli společnou domácnost. S ohledem na výše uvedené žalobkyně navrhla, aby soud napadené i prvostupňové rozhodnutí zrušil a věc žalované vrátil k dalšímu řízení.

11. Podáním ze dne 18. 5. 2018 pak žalobkyně svou žalobu ještě doplnila o námitku, že v důsledku napadeného rozhodnutí bude muset ze země vycestovat, v čemž shledává zásah do svého soukromého a rodinného života, neboť na území pracuje a žije se svým manželem; z tohoto důvodů se obává zpřetrhání citových, sociálních i ekonomických vazeb. Jako důkaz navrhla výslech svého manžela P. P.

IV. Vyjádření žalované

12. Žalovaná se k podané žalobě vyjádřila tak, že v řízení bylo prokázáno, že se žalobkyně dopustila obcházení zákona tím, že účelově uzavřela manželství s českým občanem. V podrobnostech pak žalovaná odkázala na napadené rozhodnutí a obsah spisového materiálu.

V. Posouzení věci Městským soudem v Praze

13. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, a jedná se o žalobu přípustnou, splňující všechny formální náležitosti na ni kladené. Napadené rozhodnutí

žalované soud přezkoumal na základě skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí a v mezích uplatněných žalobních bodů [§ 75 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.")], jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti, a dospěl k závěru, že žaloba **je důvodná**. Soud ve věci rozhodoval bez nařízení ústního jednání za splnění podmínek podle § 51 odst. 2 ve spojení s § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.

14. Podstata projednávané věci spočívá v posouzení, zda byly v případě žalobkyně splněny podmínky pro zamítnutí její žádosti o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka Evropské unie podle § 87b odst. 1 zákona o pobytu cizinců z důvodu obcházení zákona uzavřením účelového sňatku ve smyslu § 87e odst. 1 písm. c) téhož zákona, podle něhož správní orgán žádost zamítne, *„jestliže žadatel se dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat povolení k přechodnému pobytu na území, zejména pokud účelově uzavřel manželství nebo jeho účelově prohlášeným souhlasem bylo určeno otcovství*".

15. V projednávané věci jsou závěry správních orgánů postaveny právě na prokázání účelového uzavření manželství, které mělo být vedeno snahou žalobkyně získat oprávnění k pobytu v České republice. Tyto závěry byly opřeny o skutková zjištění týkající se pobytové historie žalobkyně a jejího dřívějšího tvrzení o vztahu s panem Ch., bezvýslednosti pobytových kontrol a zejména pak na základě výpovědi manžela žalobkyně pana P. v průběhu správního řízení a jejích rozporů s výpovědí žalobkyně.

16. V tomto směru se tedy soud nejprve musel zabývat námitkou, že žalobkyně nebyla vyrozuměna o výslechu jejího manžela, neboť tato otázka se dotýká použitelnosti jeho výpovědi jako podkladu pro rozhodnutí a představuje tak nezbytný krok k vlastnímu právnímu posouzení věci. Předmětná námitka je přitom podle soudu důvodná.

17. Podle § 51 odst. 1 správního řádu platí, že „[k] *provedení důkazů lze užít všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci a které nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy. Jde zejména o listiny, ohledání, svědeckou výpověď a znalecký posudek.*"

18. Podle § 51 odst. 2 správního řádu pak platí, že „[o] *provádění důkazů mimo ústní jednání musí být účastníci včas vyrozuměni, nehrozí-li nebezpečí z prodlení. Tuto povinnost nemá správní orgán vůči účastníkovi, který se vzdal práva účasti při dokazování.*"

19. Podle § 169 odst. 2 zákona o pobytu cizinců v rozhodné době platilo, že „[s]*právní orgán je oprávněn vyslechnout účastníka řízení, je-li to nezbytné pro zjištění skutečného stavu věci, zejména pro posouzení, zda se nejedná o obcházení tohoto zákona cizincem s cílem získat oprávnění k pobytu na území, zejména zda účelově neuzavřel manželství nebo zda jeho účelově prohlášeným souhlasem nebylo určeno otcovství. Účastník řízení je povinen vypovídat pravdivě a nesmí nic zamlčet. Správní orgán účastníka řízení před výslechem poučí o důsledcích odmítnutí výpovědi a nepravdivé nebo neúplné výpovědi.*"

20. Přestože zákon o pobytu cizinců v § 169 stanovoval odchylky od úpravy správního řízení ve správním řádu, vč. citované úpravy výslechu účastníka řízení, jednalo se odchylky dílčí – zákon o pobytu cizinců neobsahoval vlastní úpravu dokazování. Z tohoto důvodu je proto nutné vycházet z obecné úpravy obsažené ve správním řádu. Z ní přitom zcela jednoznačně vyplývá, že důkazy musí být prováděny buď při ústním jednání, nebo i mimo něj, a to za podmínky, že je účastník řízení o provádění důkazů včas vyrozuměn (nehrozí-li nebezpečí z prodlení). Předmětná úprava vychází ze skutečnosti, že účastník

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

řízení má právo být účasten dokazování, vyjádřit se k jednotlivým důkazům a v případě výslechu svědků jim také klást otázky; uvedené ostatně vyplývá i z čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a též ze základních zásad činnosti správních orgánů, zejména z § 4 odst. 3 a 4 správního řádu.

21. V případě, že účastník řízení není o provádění důkazů vyrozuměn, jedná se o těžkou vadu řízení, neboť takový účastník je fakticky zbaven příslušných procesních práv. K témuž názoru již na půdorysu starého správního řádu (zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení) jednoznačně dospěl Nejvyšší správní soud, a to dokonce v situaci, kdy starý správní řád o povinném vyrozumívání účastníků při provádění důkazů mimo ústní jednání výslovně nehovořil (srov. rozsudek ze dne 21. 2. 2007, č. j. 1 Azs 96/2005, č. 1181/2007 Sb. NSS). Obdobně pak Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 14. 8. 2007, č. j. 8 Afs 27/2006 - 145, týkajícím se výslechu svědka v daňovém řízení, uvedl, že provedením důkazu bez vyrozumění účastníka řízení „*byla porušena stěžovatelova procesní práva, a to právo daňového subjektu být přítomen výslechu svědka a klást svědkovi otázky*“. Podle citovaného rozsudku pak tuto vadu řízení před správním orgánem nebylo možné zhojit tím, že bylo účastníkovi řízení provedení tohoto výslechu následně oznámeno, nýbrž jedině tím, že by byl tento výslech opakován a účastník tudíž dostal možnost se ho účastnit. Výslech svědků mimo ústní jednání a v nepřítomnosti účastníka řízení (zde v přestupkovém řízení) označil Nejvyšší správní soud za těžkou vadu např. i v rozsudku ze dne 17. 6. 2011, č. j. 2 As 70/2010 - 63.

22. V souvislosti s nyní projednávanou věcí lze pak poukázat i na případ řešený Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 9. 2. 2015, č. j. 1 Azs 224/2014 - 35, který se týkal rozhodnutí o zrušení povolení k trvalému pobytu z důvodu uzavření účelového manželství, kdy účastník řízení nebyl vyrozuměn o výslechu své manželky. Nejvyšší správní soud v tomto rozsudku opět akcentoval význam přítomnosti účastníka řízení při provádění důkazů (účastníci mohou důkazy komplexně vnímat všemi vjemy, a tak se k nim detailněji vyjádřit) a nevyrozumění o výslechu svědka označil za vadu řízení. Nejvyšší správní soud zároveň připustil, „*že důvodem k tomu, aby správní orgán předem nevyrozuměl účastníka o provádění důkazu mimo ústní jednání, může být i ohrožení účelu úkonu. Správní orgán však může tímto způsobem postupovat pouze v případě, že existují významné indicie svědčící o nebezpečí zmaření důkazu, pokud by účastník o jeho provádění byl předem vyrozuměn. Existenci takových indicií pak musí správní orgán pečlivě odůvodnit.*“ (pozn. podtržení doplněno).

23. V nynější věci došlo k výslechu manžela žalobkyně v její nepřítomnosti bez toho, aby správní orgán I. stupně či žalovaná zdůvodnily, že by vyrozumění žalobkyně o provedení výslechu představovalo nebezpečí zmaření jeho účelu. Ani podle soudu takové nebezpečí bez dalšího presumovat nelze, neboť správní orgán I. stupně obecně jistě mohl zajistit, aby žalobkyně do výslechu nezasahovala; stejně tak nelze dovodit, že by hrozilo nebezpečí z prodlení – podle správního spisu byl pan P. k výslechu předvolán s více než měsíčním předstihem. Podle soudu tak není pochyb o tom, že nevyrozumění žalobkyně o výslechu jejího manžela bylo vadou řízení. Ze stejného závěru (rovněž v situaci, kdy se jednalo o zjišťování účelovosti uzavření manželství) přitom vycházel Nejvyšší správní soud i v recentním rozsudku ze dne 18. 10. 2019, č. j. 5 Azs 168/2019 - 51. Skutečnost, že nevyrozumění žalobkyně bylo vadou řízení, ostatně uznává i sama žalovaná.

24. Pro úplnost k tomu soud dodává, že na výše uvedeném závěru nemůže nic změnit ani to, že pan P. byl jako manžel žalobkyně, byť nesprávně, vyslýchán v postavení účastníka

řízení, a nikoli svědka. Předmětné řízení bylo vedeno jen a pouze o žádosti žalobkyně, výpověď pana P., která v tomto řízení sloužila jako důkaz, se tak přímo dotýkala jejího postavení žadatelky o pobytové oprávnění, a proto měla žalobkyně právo být výslechu druhé osoby, správním orgánem zapojené do řízení, přítomna. Soud zároveň podotýká, že, jak správně uvedla žalovaná v napadeném rozhodnutí, s panem P., jako manželem žalobkyně, nemělo být vůbec jednáno jako s účastníkem řízení. Fakticky, ale i formálně, se tak podle názoru zdejšího soudu v případě jeho výpovědi jednalo o výpověď svědka.

25. Soud dále nepřehlédl, že s účinností od 15. 8. 2017 bylo do zákona o pobytu cizinců jeho novelou zákonem č. 222/2017 Sb. vloženo nové ustanovení § 169j, v jehož odstavci třetím byla zanesena možnost provést související výslechy více účastníků řízení nebo účastníka řízení a svědka odděleně bez přítomnosti účastníka řízení nebo jeho zástupce. K tomuto ustanovení ovšem není zdejší soud oprávněn přihlížet, jednak proto, že k provedení výslechu došlo dne 25. 5. 2017 (tj. před účinností předmětné novely) a jednak proto, že podle přechodného ustanovení upraveného v čl. II zákona č. 222/2017 Sb., se řízení podle zákona o pobytu cizinců zahájené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona a do tohoto dne neskončené, dokončí a práva a povinnosti s ním související se posuzují podle zákona o pobytu cizinců, ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti dané novely. Jinými slovy řečeno, na řízení o žádosti žalobkyně bylo nutno aplikovat předchozí právní úpravu, která s oddělenými výslechy nepočítala, a tedy bylo třeba vycházet z obecné úpravy správního řádu s důsledky popsanými výše.

26. Následně přistoupil soud k posouzení, zda uvedená vada mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí. Podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu totiž platí, že i pokud je ve správním řízení použit důkaz získaný v rozporu se zákonem, nemusí to být vždy důvodem pro zrušení rozhodnutí pro vady řízení. Klíčovou otázkou, kterou soud musí hodnotit je, zda lze i při odhlédnutí od nezákonného důkazu z ostatních důkazů provedených ve správním řízení učinit jednoznačný závěr, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, obstojí (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 8. 2013, č. j. 4 As 28/2013 - 24, č. 2938/2014 Sb. NSS). Pokud naopak skutkové závěry správních orgánů bez použití nezákonného důkazu neobstojí, je třeba napadené rozhodnutí zrušit ve smyslu § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. (srov. rovněž rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2009, č. j. 5 Afs 51/2008 - 95).

27. V posuzovaném případě správní orgány postavily své závěry na souhrnu zjištění v podobě pobytové historie žalobkyně, bezvýsledných pobytových kontrol na adrese manželů či dřívějšího tvrzení žalobkyně, že má vztah s jiným partnerem, nicméně klíčovým důkazem byly právě výpovědi obou manželů a zejména pak identifikované rozpory mezi nimi (pro ilustraci lze uvést, že v prvostupňovém rozhodnutí čítajícím 6 stran se výslechy žalobkyně a jejího manžela a rozporům mezi nimi správní orgán I. stupně zabýval na str. 2 – 5). To samozřejmě neznamená, že na účelovost manželství lze usuzovat pouze z výpovědí manželů (a případných rozporů mezi nimi), nicméně v tomto případě tyto výpovědi představovaly klíčový důkaz. A byť ostatní okolnosti jistě mohou vyvolávat pochybnosti o vážnosti a upřímnosti manželského svazku žalobkyně a pana P., účelovost manželství z nich jednoznačně dovozovat nelze.

28. Soud zde připomíná také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2018, č. j. 10 Azs 68/2018 - 39, podle kterého *„manželství nelze považovat za účelově uzavřené pouze proto, že je s jeho uzavřením spojena výhoda pobytového titulu. Za účelově uzavřené manželství je totiž možné označit pouze takové, které je uzavřeno výlučně za účelem získání*

pobytového oprávnění (srov. bod 28 odůvodnění směrnice 2004/38/ES). Při prokazování účelovosti manželství je nutné se zaměřit na úmysl obcházet cizinecký zákon k získání pobytového oprávnění a na úmysl nevést společný manželský život (viz rozsudek NSS ze dne 9. 12. 2015, čj. 4 Azs 228/2015-40, bod [56] a odborná literatura tam citovaná).“ Podle názoru zdejšího soudu přitom nelze ze snahy žalobkyně získat pobytové oprávnění v České republice automaticky dovozovat, že neměla vůbec v úmyslu vést s panem P. společný manželský život – její výpověď svědčí o opaku, přičemž správním orgánům se tuto výpověď nepodařilo zcela zpochybnit. Soud zde rovněž připomíná, že uzavření manželství jistě znamená daleko významnější krok v životě žalobkyně, než bylo zřejmě účelové uvedení vztahu s panem Ch. v žádosti o vízum ze dne 12. 2. 2015; ať už přitom s touto osobou žalobkyně skutečně udržovala poměr, či nikoli, nelze z toho bez dalšího dovozovat, že manželství s panem P. uzavřené o rok později bylo uzavřeno výlučně za účelem získání pobytového oprávnění. Obdobně ani tři neúspěšné pobytové kontroly cizinecké policie ještě o vedení či nevedení společné domácnosti nutně nic nevypovídají. Podle zprávy cizinecké policie ze dne 6. 4. 2017 sami policisté konstatovali, že nebylo možné ověřit, zda žalobkyně na uváděné adrese [adresa] bydlí, či nikoliv; zjistili pouze jmenovky obou manželů na zvoncích.

29. Vzhledem k tomu, že skutkové závěry správních orgánů byly postaveny primárně na rozporech mezi výpověďmi manželů, je tedy soud toho názoru, že tyto závěry nemohou bez použití protokolu o výpovědi manžela jako důkazu prozatím obstát. Z těchto důvodů má soud za to, že nezákonné provedení výslechu P. P. bylo podstatným porušením ustanovení o řízení, které mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé a je důvodem pro zrušení napadeného rozhodnutí. Vysvětlení žalované, že předmětná vada nemá vliv na zákonnost rozhodnutí z důvodu, že žalobkyně tuto vadu v odvolání nenamítala a sama na výpověď svého manžela odkázala, nemůže obstát. Soud v tomto případě vychází z toho, že v žalobě už předmětnou vadu žalobkyně namítá, přičemž zároveň soud chápe i její argument, že na výpověď svého manžela poukazuje proto, aby vysvětlila identifikované rozpory (pokud na výpovědi manžela a rozporech s výpovědí žalobkyně staví správní orgány své závěry). Skutečnost, že žalobkyně s výpovědí svého manžela operuje a věcně polemizuje se závěry správních orgánů z ní učiněnými, přitom nemůže nijak zpětně zahladit to, že neměla možnost být přítomna jeho výslechu, vyjádřit se k němu a případně klást svému manželovi otázky.

30. K dalším konkrétním procesním námitkám v podobě nepřiměřené délky řízení (nedodržení lhůt pro vydání rozhodnutí) a nesprávného jednání s manželem žalobkyně jako účastníkem řízení, pak soud pro pořádek uvádí, že tyto námitky jsou nedůvodné. V případě nedodržení lhůt k vydání rozhodnutí se soud zcela ztotožňuje s argumentací žalované, podle níž se sice jedná o porušení zákona, nicméně tyto lhůty mají pouze pořádkovou povahu, a tudíž jejich nedodržení nemá vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí. V případě nesprávného rozšíření okruhu účastníků řízení o P. P. podle soudu toto pochybení správního orgánu I. stupně nemohlo nijak ovlivnit zákonnost napadeného rozhodnutí. V tomto směru žalobkyně namítala, že její manžel měl právo nahlížet do správního spisu, aniž by jakkoli konkretizovala, jak se tato skutečnost dotkla jejích veřejných subjektivních práv. Argument, že se manželu žalobkyně P. P. v důsledku předmětného pochybení dostalo před výslechem jiného poučení (jako účastníkovi řízení, ne svědkovi), je pak v kontextu výše uvedeného už bezpředmětný; přesto soud pro úplnost uvádí, že P. P. byl podle protokolu o výslechu poučen obdobným způsobem, jako pro poučení svědka stanoví § 55 odst. 5 správního řádu.

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

31. Pokud jde o ostatní žalobní námitky, tak vzhledem k výše uvedenému závěru se již soud nezabýval těmi, které se týkaly vlastního věcného posouzení (zejména v podobě hodnocení rozporů mezi výpověďmi manželů), neboť takové posouzení je v tomto stádiu předčasné. Stejně tak je předčasné zabývat se nyní hodnocením toho, zda byl dostatečně zjištěn skutkový stav věci. Podle názoru soudu je totiž na žalované (potažmo správním orgánu I. stupně), aby v kontextu výše vytýkané vady vyhodnotila svá dosavadní skutková zjištění, zabývala se možností opětovného výslechu P. P. či obou manželů, případně doplněním skutkového stavu o důkazy jiné, a na základě toho pak věc znovu právně posoudila. Proto také soud nepřistoupil k výslechu P. P. sám, přestože to žalobkyně navrhovala. V tomto směru soud připomíná, že smyslem soudního přezkumu ve správním soudnictví není nahrazovat činnost správních orgánů a vyprazdňovat tak účel správního řízení, neboť tím by soud popřel svou primárně přezkumnou roli.

VI. Závěr a náklady řízení

32. Městský soud v Praze tak se zřetelem k výše uvedeným důvodům uzavírá, že žalobu shledal důvodnou, a proto napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. c) ve spojení s § 78 odst. 4 s. ř. s. bez jednání zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

33. V dalším řízení žalovaná zohlední závěry, k nimž došel zdejší soud výše v bodech 21 - 31, přičemž právním názorem soudu vysloveným v tomto rozsudku je žalovaná v dalším řízení vázána (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

34. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem. V řízení úspěšná žalobkyně má právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložila, a proto jí soud přiznal právo na náhradu nákladů řízení spočívající v zaplaceném soudním poplatku ve výši 3 000 Kč (za žalobu, nikoli za návrh na přiznání odkladného účinku, se kterým žalobkyně úspěšná nebyla), odměně za 3 úkony právní služby [§ 11 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů – tj. převzetí zastoupení a písemné podání k soudu – žaloba a doplnění žaloby ze dne 18. 5. 2018] v částce 3 100 Kč za jeden úkon, celkem 9 300 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb.] a náhradu hotových výdajů za dva úkony v částce 300 Kč za jeden úkon, celkem 900 Kč (§ 13 odst. 4 téže vyhlášky). Právní zástupce žalobkyně doložil soudu, že je plátcem DPH, a proto se částka dále zvyšuje o hodnotu příslušné sazby. Žalovaná je tedy povinna zaplatit žalobkyni k rukám jejího zástupce celkem 15 342 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 24. června 2020

Mgr. Martin Lachmann, v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.